

Nyíri Attila

Talányok

*A tizenkettes szám a lét és
az idő teljességét adja*

Talány 1

(szájhagyomány alapján)

*Kerek egy ég alatt kerek egy istenfá,
Kerek istenfának hatalmas négy ága.
Hatalmas négy ágán tizenkét hajtása,
Mindegyik hajtásán szép harminc virága.
Van az istenfának zöld ötvenkét rügye,
Egy-egy virágának huszonnégy levele.
Minden szép virága egy-egy aranyalma,
Ez végül háromszázhatvanöt almácska.*

Kispest, 1999. november 13.

„Rejtélyeket hogyan ismerni meg?:
A titkok a lényegben rejlenek”
Aamesz

Talány 2

(szájhagyomány alapján)

*Hét asszony él egy nagy várban,
S mind a hétnek hét macskája.
Egy-egy macska egymagában
Hét egeret fog napjában.
Ez a hét jár búzamagra,
S hét magot visz mind' naponta.
Az össz' magot összeadva:
Hetet ad ki a szám maga.*

Kispest, 1999. november 14.

*Lehet sok is, de lehet kevés,
ősi forma: a megismerés*

Talány 3

(szájhagyomány alapján)

Testem nincsen – lelkem sincsen,

Nyelvem nincsen – így szám sincsen.

Ha hozzámszólsz – az a kincsem – :

Válaszolok – és ez minden.

Kispest, 1999. november 14.

*Lehetetlen nics már talán:
más a titok, s más a talány*

Talány 4

(szájhagyomány alapján)

Egy nagy fának ezer ága,

Ezer fészek minden ágra.

Mindnek van ezer tojása,

Mégis csak egy a sárgája.

Kispest, 1999. november 20.

*„Amit hárman ismernek: közkincs,
amit ketten, az sem titok.
Titok csak az, amelyet egy ember
ismer – de már az is halott!”
népi bölcsesség*

Talány 5

(szájhagyomány alapján)

*Neked is van, nekem is van,
Fűnek is van, fának is van.
Elindulok, jár utánam,
Legott megáll, ha megálltam.
Vízen átmegy, meg sem csobban,
Hídon átmegy, meg sem dobban.
Délben kurtul egyre jobban,
Csak estére látod hosszan.
Szereti, ha világos van,
A sötétben elvész nyomban.*

Kispest, 1999. november 20.

*„A tudomány sorra oldja meg a titkokat,
de ugyanakkor új titkokkal ajándékozza
meg az emberiséget”*

Ráth-Végh István

Talány 6

(szájhagyomány alapján)

Nincsen szárnyam, mégis szállok,

Nincsen lábam, mégis járok.

A kulcslyukon átsétálok,

De látni – nem láthatjátok!

Kispest, 1999. november 20.

*Az életben sok bajt kever:
szerelmünk, az édes teher*

Talány 7

(szájhagyomány alapján)

*Ér mentén – 'hol út fogad –
Két öszvér visz zsákokat.
Csak a léptük okoz zajt,
És az egyik felsóhajt:
„Ha egy zsákot átvinnék,
Kétszer annyit cipelnék;
'Míg ha egyet átraknók:
Egyformák az arányok.”
Kérdés, hogy az út alatt,
Hány zsák nyomja hátukat?*

Kispest, 1999. november 21.

*A találós kérdés is a
rejtvény bohókás öregje*

Talány 8

(szájhagyomány alapján)

*Van egy klastrom ajtó nélkül,
Fehér s barna mészből készül.
'Ki benn lakik, kijön végül,
De huszonegy napig szépül.*

Kispest, 1999. december 2.

*„Jól kérdezni legalább olyan
nehéz, mint jól felelni”
Korányi Sándor*

Talány 9

(szájhagyomány alapján)

*Egymással két sereg áll vitézül szembe,
Egyik sereg fehér, a másik fekete.
Közösen hevernek, ha egymást nem látják,
De a sok harcmezőn egymást ütik-vágják.*

Kispest, 1999. december 2.

*„Világos, hogy sem a kérdések,
sem az azokra adott válaszok nem
törekedhetnek semmiféle teljességre”
Kocsis Ferenc*

Talány 10

(szájhagyomány alapján)

*Kedvelem az éjszakát,
És az öreg, odvas fát;
Aki néz, az mit sem lát,
Mi lehetek, mondd meg hát?*

Kispest, 1999. december 2.

*Az értelem kisebbik gyermeke a
rejtvény, nagyobbik a bölcsélet*

Talány 11

(szájhagyomány alapján)

*Ketten vannak, jó testvérek,
Egy kis helyen jól megférnek.
Egymás útját keresztezik,
Egyik lassú, gyors a másik.
Az öccs kisebb, mint a bátyja,
Mégis többet mutat nála.*

Kispest, 1999. december 3.

*Az ember észlény,
tudása élmény*

Talány 12

(szájhagyomány alapján)

Egy férfi végrendelkezett

A saját vagyona felett:

Felesége, ha fiát szül,

Kétannyi jut annak részül;

Ám, ha lány a gyerek neme,

Akkor is jár, de csak fele.

A világra fiú s lány jött,

Osztható így hármuk között?

Kispest, 1999. december 3.

*Akkor áll meg a józan ész,
ha sok minden homályba vész*

Talány 13

(szájhagyomány alapján)

*Formázza a végtelent,
S kinek-kinek mást jelent:
Gazdagságot, kötöttséget,
Síríg tartó, nagy hűséget.
Nincsen alja, se teteje,
Mégis csak hús kerül bele.*

Kispest, 1999. december 5.

*„Amit a titok leple takar, az
lehet fontos, érdekes, de egy
biztos, hogy lényegtelen”
Biegelbauer Pál*

Talány 14

(szájhagyomány alapján)

*Ha öntözik, gyakran nyílik,
Virágozni nem virágzik.
Akkor van csak szép, jó napom,
Ha nélküle utazhatom.
Ellenben a nagy keservem,
Ha valahol ott felejttem.*

Kispest, 1999. december 5.

Talány 15

(szájhagyomány alapján)

*Az otthonuk kicsi lyuk,
'Hová őket tuszkoljuk.
Ha bebújnak, azt látjuk,
Nem fér be csak a lábuk.*

Kispest, 1999. december 5.

„A rejtvényfejtés apró
titkok leleplezése”
Sperling Valter

Talány 16

(szájhagyomány alapján)

Termesztik — *kapálják,*

Leszedik — *száritják,*

Pörkölik — *darálják,*

Megfőzik — *kidobják.*

Kispest, 1999. december 15.

*„A kérdések fontosak, nemegyszer
fontosabbak, mint a feleletek”
Carpelan Bodó*

Talány 17

(szájhagyomány alapján)

*Kútból mászik ki egy csiga,
Lassan megy, mert csúszik fala.
Három métert tesz óránként,
S visszacsúszik kettőt tüstént.
Tíz méter mély a csordakút,
Meddig tart az, amíg kijut?*

Kispest, 1999. december 15.

*Akkor juthatsz csak előbbre,
ha gondolsz a meglepőre*

Talány 18

(szájhagyomány alapján)

Arra ugyan hiába vársz,

Kaput máma hiába társz.

Bár közel van, még sincs jelen,

És elérni lehetetlen.

Kispest, 1999. december 16.

„Az embert meg kell tanítani
újszerűen gondolkodni”
Ákos Károly

Talány 19

(szájhagyomány alapján)

Megszínesíti a jelent,

Megoldja a lehetetlent.

Egyszer, mint méz – cukor nélkül,

Másszor rémes, hogyha ránk ül.

Hiába van a hét lakat,

Megmutatja a vágyakat.

Kispest, 1999. december 16.

„A rejtvény és a költemény...
ugyancsak közeli vérrokonok”
Illyés Gyula

Talány 20

(szájhagyomány alapján)

*Lassan jár, nagy türelemmel,
Hegyet-völgyet, várost elnyel.
Pedig semmit meg nem eszik,
Ám nyeléshez asztalt terít.*

Kispest, 1999. december 16.

*„Az ötletek alkotják
feladataink gerincét”
Valló Emil*

Talány 21

(szájhagyomány alapján)

*Az öregúr kissé púpos,
Három ujjá igen hasznos.
Szívesen lóg, de jó barát,
Mert víz alatt végzi dolgát.*

Kispest, 1999. december 17.

*„Nincs olyan kérdés, amely két embernek
egyformán könnyű vagy nehéz volna”
Hársing Lajos*

Talány 22

(szájhagyomány alapján)

Gyertyát önt a mester éppen,

Lassan önti, mégis csöppen.

Ha négy készül, azt is tudja:

A csöppekből egyre futja.

Tizenhatot önt ki végül,

Összesen hány gyertya készül?

Kispest, 1999. december 17.

*A játékok jórésze is az
ismeretszerzést szolgálja*

Talány 23

(szájhagyomány alapján)

Ide megy, meg oda megy,

Közepében porból hegy.

Megbecsülik az anyák,

Közben mégis pofozzák.

Kispest, 1999. december 18.

*„Munka árán jutunk
a tudás birtokába”
Berger György*

Talány 24

(szájhagyomány alapján)

*Ha a házba befordulok,
Egy karcsú lány jár ott táncot.
Fűzött derék hajladozik
Jobbra-balra, faltól falig.
Ingadozik, mint a nádszál,
Végül pedig sarokba áll.*

Kispest, 1999. december 18.

*„A játék közben, szórakozásképpen,
de érdeklődéssel megszerzett
ismeretek maradandók”*

Adonyi Béla

Talány 25

(szájhagyomány alapján)

*A kertemben van egy dáma,
Télen-nyáron egy ruhában.
Ünneplőt vesz fel egy napon,
S mindenkinek tetszik nagyon.*

Kispest, 1999. december 18.

„Kérdezz! Felelek mindenre”
Teknős Péter

Talány 26

(szájhagyomány alapján)

Van nekem egy nagy nemezem,

Vele földünk' jól befedem.

Hideg és fagy békén hagyja,

De a napfény kifog rajta.

Kispest, 1999. december 19.

*Vannak, akik „hűvös tartózkodással”
viseltetnek a számok világa iránt*

Talány 27

(szájhagyomány alapján)

*Megy egy szakasz katona,
Vár rájuk a laktanya.
A folyóhoz tartanak,
'Hol nyoma sincs a hídnak.
Csónak van és két gyerek,
Túlterhelni nem lehet!
Egy katonát bír csak el,
Vagy siklik két gyerekkel.
Van megoldás, bár ravasz:
Átjut végül a szakasz.*

Kispest, 1999. december 19.

„Elménket csiszoló köszörű”
Ofterdingen Henrik

Talány 28

(szájhagyomány alapján)

*Balatonra sálat vetek,
Nem szeretnek az emberek.
Hangos vagyok, mint az ágyú,
Csak az nem lát, aki bárgyú.*

Kispest, 1999. december 20.

„A rejtvény a tudomány távoli rokona”
Ismeretlen szerző

Talány 29

(szájhagyomány alapján)

*Aranykárpit elhasad,
Megmozdul a földi had.
Nem ugatja a kutya,
S feltartani sem tudja.*

Kispest, 1999. december 20.

„Szavak bűvköre, amely
érthetővé teszi az érthetlent”
Arisztotelész

Talány 30

(szájhagyomány alapján)

Jó házőrző, mint egy eb,

Ámde annál még kisebb.

Havazik vagy szél füttyül,

Még akkor is kint csücsül.

A házba úgy léphetsz be,

Hogyha ő beengedne.

Kispest, 1999. december 20.

*„A szellemi viszketőpor egy fajtája,
mely izgatja az agysejteket”
Gööck Lóránt*

Talány 31

(szájhagyomány alapján)

*Limpes-lompos menyem volt,
Jövőt-menőt megcsókolt.
Szegről-végről oly „ ügyes” ,
Szárításnál lesz vizes.*

Kispest, 1999. december 21.

„Számolásnál az emberi szellem
minden szépsége érvényesül”
Lukácsné - Tarjánné

Talány 32

(szájhagyomány alapján)

*Lenn, Szegeden tanult egy tékozló diák,
aki levelekkel ostromolta apját.
A jó szülők fent, a fővárosban éltek,
és a virágnyelvből semmit sem értettek.*

*Az anya leküldte a lányát Szegedre,
hogy a „kisfiával” így jusson dűlőre.
Mebizta őt azzal, ha a tényt megtudta,
küldjön táviratot neki azon nyomban.*

*A leány – miután megmondta a bátyja,
hogy **apjától mi kell** – azt továbbította.
Ám a **pénzkérés** -t egy feladványba tette,
nehogy nehezteljen a zord atya érte:*

N E K I
+ T Ő L E
T Ő K E !

*Ez volt az a sürgöny, 'mely anyjának elment,
'melyben **betű és jel egy-egy számot jelent.**
Ugyanaz a betű: ugyanaz a számjegy,
és így a harmadik sorban van az összeg.*

Kispest, 1999. december 21.

*„Nem több egyszerű játéknál,
és mint ilyen öncélú is lehet”
Ismeretlen szerző*

Talány 33

(szájhagyomány alapján)

*Kétszer születik,
S fizet mindvégig.
Két lábon lépdél
Ezer cseréppel.*

Kispest, 1999. december 22.

*Az élet csupa **miért?***

Talány 34

(szájhagyomány alapján)

*Télen fehér, nyáron barna,
Nagy füle van s kurta farka.
Erdőt-mezőt – mind' – befutja,
Ezt fejtse meg, aki tudja!*

Kispest, 1999. december 22.

*„Az élet talányait komolyan kell venni, a
mesterségesen szerkesztett rejtvényeket nem”
Kunitzer Szonja*

Talány 35

(szájhagyomány alapján)

Vessző, vessző, nyílvessző,

Aranyhegyű, ehető.

Levágják és felszedik,

Felkötik és megverik.

Vízbe dobják, tűzben ég,

Így megy ez már réges-rég.

Kispest, 1999. december 22.

*A rejtély legyen érdekes és
meglepően fordultatos gondolat*

Talány 36

(szájhagyomány alapján)

Kis hegyből lesz ezer gyerek,

Jó sok vízbe beleperereg.

A tanáruk azon nyomban

Összegyűjti egy halomban.

Kispest, 2000. április 2.

*„Az elsőnek közölt megoldás
általában a legkézenfekvőbb, de
nem feltétlenül a legrövidebb”
Bizám - Herczeg*

Talány 37
(szájhagyomány alapján)

*Peti, Jutka jó testvérek,
Családjukban többen élnek.
Iskolában a tanárok
Meggkérdézték: – hányan vagytok?
Peti felelt: – öcsém nekem
Annyi, mint a lánytestvérem.
Jutka viszont bizonygatta,
Kétszer több a báty', mint húga.*

Kispest, 2000. április 2.

*A csak szórakozásra vágyó
tarkabarka fejtörőt keres*

Talány 38

(szájhagyomány alapján)

Szem előtt van, mégsem látod,

Véd a széltől: jó barátod.

Hideg – meleg nem árt neki,

Csak az ütést nem tűrheti.

Kispest, 2000. április 2.

*„A megoldhatatlanság korántsem
jellemzője a rejtvénynek”
Kunitzer Szonja*

Talány 39

(szájhagyomány alapján)

Úgy kezdődik meg már a nap:

Hosszú ángyom vízért ballag.

Amit ő ad, alszol rajta,

Vadon is él ez a fajta.

Kispest, 2000. április 4.

*A sikeres pályafutáshoz hozzátartozik
a nehéz kérdések megoldása is*

Talány 40

(szájhagyomány alapján)

*Virágoszöld a gatyá,
Benne szájharmonika.
Előbb vízben puhítják,
S úgy húzzák a nótáját.*

Kispest, 2000. április 4.

*„Játék a költészet, de
az elme játéka is”
Kosztolányi*

Talány 41

(szájhagyomány alapján)

*'Hol bánatos, 'hol meg vidám,
De megáll a maga lábán.
Belül hordja a ruháját,
És megeszi magamagát.*

Kispest, 2000. április 4.

*A számtani feladványok jórésze
– származását tekintve – ritkán
eredeti: közszájon forog*

Talány 42

(szájhagyomány alapján)

Fruska vagyok – meg kell hagyni,

Anyám kora kétszerannyi,

Apám öttel még több – láttam.

Száz évesek vagyunk hárman.

Kispest, 2000. április 6.

*„Tanuljunk játszva!”
Jávor Piri*

Talány 43

(szájhagyomány alapján)

*Aranyostor csattint sokat,
Remegteti ablakodat.
Sűrűn látom egész nyáron,
Télen viszont nem találom.*

Kispest, 2000. április 6.

*Egyszerű eszközökkel is eljuthatunk
művészeti mélységekig*

Talány 44

(színhagyomány alapján)

*Barna fejét falhoz verik,
Karcsú testét elemésztik.
Sóhaja száll fel az égbe,
S mire felér, neki vége.*

Kispest, 2000. április 6.

„Így azután nem unatkoztam”
Benedek Elek

Talány 45

(szájhagyomány alapján)

*Apja hasas, anyja sovány,
A gyerek meg nagyon vidám.
Bármilyen is az az asztal,
Ha melléülsz, megvígasztal.*

Kispest, 2000. április 8.

*„A műveltség terjesztésével
a tudás közkinccsé válik”
Bélley Pál*

Talány 46

(szájhagyomány alapján)

*Mezők felett fáklyák égnek,
Díszét adják a vidéknek.
Kiegészít mindent, 'mi zöld,
Szépül vele nyáron a föld.*

Kispest, 2000. április 8.

*Ismeretek nélkül a könnyű
feladat is lehet kemény dió*

Talány 47

(szájhagyomány alapján)

Három fiú súlyt mér – éppen –

Odalent, a játszótéren.

De a mérleg kissé akad,

Ötven kiló felett mutat.

Ketten állnak rá elsőként:

Hetvenhármát jelez tüstént.

Másodiknál s harmadiknál

Nyocvankettes számnál megáll.

A mérésből még hiányzik

Az első és a harmadik.

Hetvenkilenc a szám végül;

Mennyit nyomnak egymás nélkül?

Kispest, 2000. április 8.

Létezik nagyobb titok az embernél?

Talány 48

(szájhagyomány alapján)

Neked is van, nekem is van,

Kolompban nincs, csak harangban.

Bár benne van a mindenben,

Az emberben még sincs jelen.

Kispest, 2000. április 10.

Talány 49

(szájhagyomány alapján)

Világot lát dombokon túl,

Füvet eszik, foga tompul.

Olykor füvet, máskor sarjút,

És gyakran lát karón varjút.

Kispest, 2000. április 10.

„A kívülállók méltán gondosan
rejtett szakmai titkokat sejtenek...”
Illyés Gyula

Talány 50

(szájhagyomány alapján)

Furcsa ez az épület,

Sosem eszik eleget.

Dühös fiú, vörös lány,

Pokol – áldás? – nagy talány.

Kispest, 2000. április 10.

*'Ki egy talányt megold:
szórakozva okult*

Talány 51

(szájhagyomány alapján)

Oly' sebesen fut, mint a ló,

Nála gyorsabb, ez a való.

Nem rettentí időjárás:

Ereje van, nem is vitás.

Hálóját nem vízre dobja:

Így van neki külön útja.

Kispest, 2001. január 3.

„A jó rejtvénykönyvek a leghatásosabb
gyógyszerek a **matekundor** ellen”
Smullyan Rajmund

Talány 52

(szájhagyomány alapján)

A csikósok az Alföldön

Ménest űznek – alkony, ha jön.

Öt csoport van, s mindegyik nő:

Öttel több, mint az előző.

Harmadik jön, majd ötödik:

Lovak fele ott vágtazik.

Csapatuk gyors, nézni rémes,

Kerek számból áll e ménes.

Kispest, 2001. január 3.

*Különböző okoskodás:
az eredmény is más és más*

Talány 53

(szájhagyomány alapján)

*Ez a szellem palackban él,
Fázósabb a fagyos télnél.
Kockafeje ködöt csinál,
S melegítve csak szublimál.*

Kispest, 2001. január 7.

*„Gyakorlati feladatnál az alapot
megszabja a feladat kitűzése”
Lehmann János*

Talány 54

(szájhagyomány alapján)

*Táncoslábú, örökmozgó,
Irányváltó, pöttöm golyhó.
Bár ütközik, mégis terjed,
Végül ezért érezheted.*

Kispest, 2001. január 7.

*Az általános műveltség
területe nem összefüggő*

Talány 55

(szájhagyomány alapján)

Legegyszerűbb hűtőszekrény,

Víz szivárog felületén.

Dicsőséget azzal arat:

'Mi benne van hideg marad.

Kispest, 2001. január 11.

*„A műszaki ismeretek rohamos fejlődése
alig követhető nyomon”*

Pap János

Talány 56

(szájhagyomány alapján)

Egy kis fickó mozog gyorsan,

Tömege és tere is van.

Mint a szél – nagy vizek felett –

Hullámokat is gerjesztett.

Kispest, 2001. január 11.

Talány 57

(szájhagyomány alapján)

Van tyúk- és van libatozás,

Piacon az áruk is más.

A libáé kétszer annyi,

Mint a tyúktojásért kapni.

Jön valaki és vásárol:

„ A nagyokból hatot, – így szól –

A kicsikből négy is elég,

Meglátom, hogy futja-e még?”

Ha a nagyból venne négyet,

S a kicsiből hatot, szépet:

Nem kerülne ilyen sokba,

Húsz forinttal többje volna.

Kispest, 2001. január 15.

*A feladat ügyes számításra,
ésszerű munkára ösztönöz*

Talány 58

(szájhagyomány alapján)

*Magam körül körben forgok,
Mérges vagyok, szikrát szórok.
Lefogy nálam, ami kövér,
Az is kedvel, 'ki nem böllér.*

Kispest, 2001. január 15.

*„Semmi sem indokolja a gazdag
magyar hagyománnyal rendelkező
elmés játékok mellőzését”*

Berend Mihály

Talány 59

(színhagyomány alapján)

*Szerepköre itt már anya,
Szűk lesz neki új otthona.
Őrzi is azt, 'mi jövődő:
Fehér színű és kelendő.*

Kispest, 2001. január 19.

*„Miért is ne legyen szellemi torna
céljára is valamiféle szerkentyű
a kezünk ügyében – otthon?”*

Csorna Béla

Talány 60

(szájhagyomány alapján)

Kerekfejű, kis kellékkal

Bárhová mégy, félned nem kell.

Bár nem ismer térképeket,

Ha akarod, akkor vezet.

Kína volt az őshazája,

S megveheti bárki mára.

Kispest, 2001. január 19.

Mindig a magyarázatot keressük

Talány 61

(szájhagyomány alapján)

Zabolátlan ez a ló,

Sok baj okoz, ez való' .

Körbe-körbe szaladgál,

Nyomán alakul a táj.

Kispest, 2001. február 2.

*„Ne kényszerítsük a gyerekek
gondolkodását béklyókba”
Varga Tamás*

Talány 62

(szájhagyomány alapján)

*Nyulak, tyúkok az udvarban,
Összevissza hét fejük van.
Együttesen húsz a lábuk,
Mennyi a nyúl és hány a tyúk?*

Kispest, 2001. február 2.

*Egyre többször találkozunk
bonyolult kérdésekkel*

Talány 63

(szájhagyomány alapján)

Kérve kéred – nem jönnek el,

Nem sokra mégy – szép beszéddel.

Hangos szóval – csak futólag,

Ha csendben vagy – találkoznak.

Kispest, 2001. február 6.

Talány 64

(szájhagyomány alapján)

Súlyos ez az egyéniség,
Bár nem horgol, azért köt még.
Építhetsz rá, így sokat ér,
Van belőle: sovány, kövér.
Szürke színű a ruhája,
'Mely, ha kész, az időt állja.

Kispest, 2001. február 6.

„Néhány kérdést azonban még
így is nyitva hagytunk”
Bereznay Gyula

Talány 65

(szájhagyomány alapján)

Három iker úgy labdázott,
Hogy betörték egy ablakot.
Egyformák – mind – kinézetre,
Ki volt az, 'ki elkövette?
Igaz egyik, **Hamis** másik,
S **Csalfa** köztük a harmadik.
Valót csak az **Igaz** mondja,
Hamis a tényt megmásítja.
Egyedül a **Csalfa** mondhat:
Hol igazat, hol hamisat.
Álltak sorban – megszeppenve – ,
'Míg valaki megkérdezte:
„Ki mellett állsz?” – szólt a balra,
„Ő, az **Igaz**” – válaszolta.
„És te ki vagy – itt, középen?”
„**Csalfa** vagyok” – felelt szépen.
„Melléd ki állt?” – fordult jobbra,
„Ő, a **Hamis**” – volt válasza.
Ezek után tudni lehet,
Hogyan álltak egymás mellett?

Kispest, 2001. február 10.

*Az emberi gondolkodás
egy és oszthatatlan*

Talány 66

(szájhagyomány alapján)

*Mindegy neki: kicsi vagy nagy,
Nem hiszem, hogy magadra hagy.
Erdőbe jár dühöngeni,
Este hoz csak nyugvást neki.*

Kispest, 2001. február 10.

„Beutazni a világot kétféleképpen lehet”
Csoma Zsigmond

Talány 67

(szájhagyomány alapján)

Egy utazó Afrikában

Rábukkan egy sivatagra.

Ám keresztül hosszú az út:

Hat napig tart, amíg átjut.

A víz, 'melyet gyalog visz – ő – ,

Csak négy napra elegendő.

Hogy átkeljen élve rajta:

Hány kísérőt visz az útra?

Kispest, 2001. február 14.

*Az élmények átélése
több a valóságnál*

Talány 68

(szájhagyomány alapján)

Párna alól lóg négy nudli.

Mi lehet? jó volna tudni!

Kispest, 2001. február 14.

*„A cél részben az, hogy
kedvet ébresszen”
Ja. I. Perelman*

Talány 69

(szájhagyomány alapján)

Nincsen szája, nem szól neked,

Ha paskolod, ütöd-vered.

Nincsen keze, nincsen lába,

Mégis inget húz magára.

Kispest, 2001. február 18.

*A szellemi folyamatok mögött
anyagi folyamatok állnak*

Talány 70

(szájhagyomány alapján)

Barna bárány bőrét

Szablyával szelem szét.

Hogyha jól sikerül:

A lent fényre kerül.

Kispest, 2001. február 18.

*„A kíváncsiság vitte előre ezredéveken
keresztül az emberi megismerést”
Pál István*

Talány 71

(szájhagyomány alapján)

*A világot körbejárja,
Ő az, 'minek nincsen párja.
Tiszán innen, Dunán is túl,
Vándorolva földre bámul.*

Kispest, 2001. március 13.

*„A feladatoknál ma már nem lehet tudni,
hogyan ki és hol tűzte ki először”
K. A. Rupaszov*

Talány 72

(szájhagyomány alapján)

*A vonat megtette már a fele útját,
Amikor utasa lassan elszunyókált.
Felébredve látta: a hátralévő út
Csak feleakkora, mint 'melyet átaludt.
Elgondolkodhatunk ténylegesen azon,
Az út hányadrészét aludta át vajon?*

Kispest, 2001. március 14.

*Ötletgazdagság is kell a
tréfálkozó kedv mellé*

Talány 73

(szájhagyomány alapján)

Az éjszakád nem békés:

Dunna alatt éles kés.

Kispest, 2001. március 17.

*Aki nem szeret játszani, annak
szomorú és üres az élete*

Talány 74

(szájhagyomány alapján)

Sovány keszeg, könnyű láb,

Jégen járva táncol át.

Bár arasznyi termete,

Figuráknak mestere.

Kispest, 2001. március 18.

*„Mindenkiben nyomot hagyott
aki találkozott vele”
Rubik Ernő*

Talány 75
(szájhagyomány alapján)

*Jön is, megy is, nyoma nincs,
Özönvíznél lehet kincs.*

Kispest, 2001. március 21.

*A megfejtésben benne van
a siker gyönyörűsége*

Talány 76

(szájhagyomány alapján)

*Kis párnában gombostűk,
Ha szél fúj, el nem érjük.
Szalad-szalad, nem pihen,
Csak árokban — ott igen.*

Kispest, 2001. március 22.

*„Türelemre persze itt is szükség van,
mint mindenütt az életben”
Kolma Maier-Puschi*

Talány 77

(szájhagyomány alapján)

Megéhezett egyszer Kátsa:

Ludat lopott vacsorára.

Göre Gábor lefülelte,

S kivallatta, hogy volt mersze.

Kátsa tettét bevallotta,

S kegyelmet kért – azon nyomban.

Bíró uram azt szabta ki:

Hozzon három gyöngyöt neki.

Ám a gyöngyöt hárman őrzik,

S mindegyik őr gyöngyre vágyik.

Mind a három átengedi,

Hogyha Kátsa fizet neki:

Felerészét és még egyet,

És az alku megkötetett.

Mennyi gyönggyel indult Kátsa,

Ha csak három maradt nála?

Kispest, 2001. március 25.

A tudást tovább kell adni!

Talány 78

(szájhagyomány alapján)

Egy lány gyöngye szétszakadt,

S elgurult a kert alatt.

Hold megnézte – otthagya,

Jött a Nap és – felkapta.

Kispest 2001. március 26.

*„Úgy jöhetett a világra, ahogyan
a népdalok keletkeztek”
Miklós István*

Talány 79

(szájhagyomány alapján)

*Kötél, kötél, gombolyag,
Hegyen-völgyön áthalad.
Elérheted, belátod,
Segít neked – barátod.*

Kispest, 2001. március 29.

*Előbb gondolkozni kell és csak
azután jöhet a „szabad a gazda?”*

Talány 80

(szájhagyomány alapján)

Reggel-este muzsikál,

Akkor neki áll a bál.

Hegedűjén zeng egy húr,

'Mely amíg szól: ő az úr.

Kispest, 2001. március 30.

*A gondolat létezik akkor is,
ha nem tudjuk megmutatni*

Talány 81

(szájhagyomány alapján)

*Van egy virág, jól ismerem,
Szúrós tüskék között terem.
Csipkésen zöld a levele,
Mondd meg hát, hogy mi a neve!*

Égeraracs, 2001. július 10.

*„Semmiből egy új, más
világot teremtettem”
Bólyai Farkas*

Talány 82

(szájhagyomány alapján)

*Adva van egy istálló,
És van benne annyi ló,
Hogy héttel több a fele,
Mint ahány a negyede.*

Égeraracs, 2001. július 10.

*Kell hozzá kis lelemény,
akkor lesz csak eredmény*

Talány 83

(szájhagyomány alapján)

Tűje van, de nem szabó,

Hasznot hajt, és az a jó.

Átalussza a telet,

Tudod-e, hogy mi lehet?

Égeraracs, 2001. július 14.

*„Nincs már időnk latolgatni”
Molnos Angéla*

Talány 84

(szájhagyomány alapján)

Erdőn él egy óriás,

Hosszú éltű, nem vitás.

Magas, kemény e legény,

Kocát hízlal termésén.

Égeraracs, 2001. július 14.

*„Kudarcainkat, sikertelenségeinket is
könnyebben viseljük el, ha betekintést
nyerhetünk azok mélyebb okaiba”
Kordován Vid*

Talány 85
(szájhagyomány alapján)

*Mint önkéntes ápoló:
A legolcsóbb gyomirtó.
Hogyha bírjuk erővel:
Felér egy jó esővel.*

Égeraracs, 2001. július 18.

*Az érdekes csak mulattat,
a szokatlan gondolkodtat*

Talány 86

(szájhagyomány alapján)

Nyughatatlan ez a bányász,

Sötét bársony ruhában ás.

Jó hallású, kis magánzó,

Ahol él: nincs látnivaló.

Égeraracs, 2001. július 18.

„Jóformán mindennap új meg új
idegen fogalmak jutnak hozzánk”
Radó Antal

Talány 87

(szájhagyomány alapján)

Eladó tok s hegedű,

Mind a kettő gyönyörű.

Nyocszáz forint a kettő,

Ennyit fizet a vevő.

A hangszer-ár – nem is sok –

Hétszázzal több, mint a tok.

Égeraracs, 2001. július 22.

*A legnehezebb dolgok egyike:
mindig újjal előrukkolni*

Talány 88

(szájhagyomány alapján)

Erdőt alkot, mocsárlakó,

A tőkéje hosszú, kúszó.

Leveléből gyárt a fonó,

Virágzata barna bunkó.

Égeraracs, 2001. július 22.

„Örvénylik, szikráz, zúg a gondolat”
Reményik Sándor

Talány 89

(szájhagyomány alapján)

Lúdnagyságú nagy madár,

Prédát lesni este jár.

Röpte puha, nesztelen,

Ő a bölcs a képeken.

Égeraracs, 2001. július 26.

*A feladat nyitjára egyidőben,
egymástól függetlenül többen
is rátalálhatnak*

Talány 90

(szájhagyomány alapján)

Napfénnel fűt a konyhája,

A levegő is táplálja.

Árt neki nagy hideg, meleg:

Vagy elfonnyad, vagy didereg.

Égeraracs, 2001. július 26.

*„Előmozdítja a tudomány
és a kultúra haladását”
Jahn Ferenc*

Talány 91
(szájhagyomány alapján)

*Se kint, se bent nem leled,
Kettő között hol lehet?*

Égeraracs, 2001. szeptember 1.

*„Te már tőlem nem tanulhatsz semmit”
Gauss tanítója*

Talány 92

(szájhagyomány alapján)

Autó gázolt, majd elhajtott,

Tanúk látták a rendszámot.

Négy páros szám, két egyforma:

Első és az utolsója.

Az első két szám összege

A két másik kétszerese.

Égeraracs, 2001. szeptember 1.

*Kincs, 'melyet a rozsda
nem emészt meg soha*

Talány 93

(szájhagyomány alapján)

*Élve lóg az akasztófán,
Tolvajkodik holta után.*

Égeraracsa, 2001. szeptember 2.

*„Több-kevesebb nevelőértéket
hord a méhében”
Ferenczi István*

Talány 94

(szájhagyomány alapján)

*Kicsi vagyok, könnyű vagyok,
Mégis olyan sokat nyomok;
Hogy nincs olyan e föld színén,
'Ki megmérhetne tenyerén.*

Égeraracs, 2001. szeptember 2.

*A nagyvilág apró-cseprő baját talán
remélem, hogy feloldja e vidám talány*

Talány 95

(szájhagyomány alapján)

*Két-láb ül a három-lábon,
Egy-lábat varr, ahogy' látom.
Négy-láb bejön, két-láb felkel
Három-lábról nagy méreggel.
Az egy-lábat odavágja
Négy-lábnak az oldalába.
Négy-láb erre kifut onnan.
Hol történt ez? mondd el gyorsan!*

Égeraracs, 2001. szeptember 4.

*„Az élet sok bajáért az
ég kárpótlást adott”
Voltaire*

Talány 96
(szájhagyomány alapján)

*Tágas gyomrú, erdőn terem,
Árút hordva jár a vízen.*

Égeraracs, 2001. szeptember 4.

*Püthagorasz tételének felfedezését
ökörsütéssel ünnepelte meg.
Azóta az új dolgok felfedezésénél
mindig csupán az ökrök remegnek*

Talány 97

(szájhagyomány alapján)

*Két bokor van verebekkel,
Mind a huszonöt csiripel.
Az elsőről a másikra
Öt veréb száll nagy surrogva.
A másiktól hét áll odébb,
Így az elsőn maradt veréb
Kétszer annyi lett, mint ahány
Ott maradt a másik ágán.
Végtére csak az a gondom:
Hány veréb ült egy-egy bokron?*

Égeraracs, 2001. szeptember 5.

*„Öntudatlanul az általános tökéletesedés
hasznos célját szolgálja”
Bergson Henrik*

Talány 98

(szájhagyomány alapján)

Ereszen nő ez a fa,

Lefelé áll sudara.

Hogyha látná, elhinné:

Gyökere áll felfelé.

Égeraracs, 2001. szeptember 5.

*A gondolkodás a legjobb kő
az értelem csiszolásához*

Talány 99

(szájhagyomány alapján)

Öregapám víg legény,

Pirosan ül és hetykén.

Ház tetején üldögél,

Pipázik, ha jön a tél.

Égeraracs, 2001. szeptember 7.

*A rejtvény előkészület a
komolyabb ítéletalkotásra*

Talány 100

(szájhagyomány alapján)

Tojásforma és fehér,

Farka van, de nem egér.

Égeraracsa, 2001. szeptember 7.

*„Minden hódít, ami új,
ami originális”
Mikszáth*

Talány 101

(szájhagyomány alapján)

Lába négy van, keze nincs,

Elfáradtnak bizony kincs.

Tolla van, de nem madár,

Szeretettel este vár.

Égeraracs, 2001. október 9.

Talány 102

(szájhagyomány alapján)

*Két mező van adva,
Rajtuk szénaboglya.
Öt rakás egy parton,
Hét meg a másikon.
Mennyi az össz' boglya
Végül összehordva?*

Égeraracs, 2001. október 9.

*„Némelyek azt gondolják, hogy
nem érdemes velük foglalkozni”
Bernátsky Jenő*

Talány 103

(szájhagyomány alapján)

*Egy lyukon be, két lyukon ki,
Ki tudja azt így megtenni?*

Égeraracs, 2001. október 11.

A dolgok viszonya megismerhető

Talány 104

(szájhagyomány alapján)

Tesz-vesz a kelmében

Jártában-keltében.

Acél a ruhája,

Farka jár utána.

Égeraracs, 2001. október 11.

„A kíváncsiság erősebb az okosságnál”
Mazo de la Roche

Talány 105

(szájhagyomány alapján)

*Felébred valaki az éj közepén,
Az óra egyet üt, ezt hallja szegény.
Félóra múlva üt megint csak egyet,
Kíváncsi arra, vajon mennyi lehet?
Ismét vár egy kicsit, s egyet hall ütni,
Nem alszik el újra, türelmét veszti.
Kivárja azt, amíg újból üt egyet,
Ekkor elalszik. Mikor ébredhetett?*

Égeraracs, 2001. október 13.

*Jó, ha a megoldási készség
tehetséggel párosul*

Talány 106

(szájhagyomány alapján)

*Fehér mezőben fekete barázda,
Ezt a barázdát az emberkéz szántja.
E mezőben van a fekete mákom,
Fele pincében, fele a padláson.*

Égeraracs, 2001. október 13.

*„Éppen most szedtem ráncba
a számokat a fejemben”
Rideg Sándor*

Talány 107

(szájhagyomány alapján)

*Egy utca van kint, Óbudán,
Lámpasor áll két oldalán.
Össze-vissza negyvenöt van
Harminc méter távolságban.
Két lámpa közt egy áll szemben
A szemközi útszegélyen.
A kiosztás nem is csúnya.
Milyen hosszú ez az utca?*

Égeraracs, 2001. október 16.

Talány 108

(szájhagyomány alapján)

Apja is van, anyja is van,

Együtt élnek a családban.

Mégis van egy nagy bánata:

Nem mondhatja, hogy ki' fia.

Égeraracs, 2001. október 16.

*„Nem a törvény, hanem a józan
ész diktálja ítéletünket”
Cervantes Saavedra Mihály*

Talány 109
(szájhagyomány alapján)

*Jókedvem van mindig, egyre táncot járok,
Ám, ha nem ihatom, azonnal megállok.*

Égeraracs, 2001. október 18.

*A rejtvény akkor érdekes,
ha játékos és tréfás*

Talány 110

(szájhagyomány alapján)

Veled megy, vagy helyben áll,

Szíve folyton kalapál.

Nem él, mégis mutogat,

Hiánya bajt okozhat.

Égeraracs, 2001. október 18.

*A tanulóssal tárolt tudás
előkeresése az emlékezet*

Talány 111

(szájhagyomány alapján)

Ketten vannak, mint az ikrek,

Harapásnál eggyé lesznek.

Bár senkire sem mérgesek,

Mégis egyet kettészelnék.

Égeraracs, 2001. október 20.

*„Nem szabad túl hamar hátralapozni,
egy kicsit gondolkozni kell!”
Székely János*

Talány 112
(szájhagyomány alapján)

*Három öreg, hat bárány,
Kilenc a juh, mondd meg hány?*

Égeraracs, 2001. október 20.

*Gondolkodással sok érdekes
dolgot ki lehet találni*

Talány 113

(szájhagyomány alapján)

Erdőn-mezőn, útfelen

Számuk bizony szertelen.

Fa tövében vagy fűnek

Veres cimborák ülnek.

Égeraracs, 2001. október 22.

*„Tárd ki a szíved, kedves gyermekem,
Jöjj, hogy egy fény lehess velem!”
Morgenstern Krisztián*

Talány 114

(szájhagyomány alapján)

*Ez a pöttöm, kis darab
Híven szolgál két urat.
Harmadikon lovagol,
És még kettőt átkarol.*

Égeraracs, 2001. október 22.

*Mindenki szívesen pillant bele
a rejtélyes fortélyok titkába*

Talány 115

(szájhagyomány alapján)

Senki és semmi laktak egy házban, fent,

A senki eljött, a semmi meg elment.

Nos, ki az, aki meg tudja mondani:

Maradt a házban ezután valaki?

Égeraracs, 2001. október 24.

*„Többet észszel, mint erővel,
Így közel, úgy hamarabb”
Gyulai Pál*

Talány 116
(szájhagyomány alapján)

*Fúr, farag, de nem ács,
Így a fában lesz rács.*

Égeraracs, 2001. október 24.

*Ami félreérthető,
azt félre is értik*

Talány 117

(szájhagyomány alapján)

*Három lila szeder a fán,
Arra sétált három kislány.
Kiki leszakasztott egyet,
Egy megérett, lila szedret.
Meg lehet így mondani tán:
Mennyi szeder maradt a fán?*

Égeraracs, 2001. október 26.

*„Fáradtsággal adják a tudományt”
Almásy János*

Talány 118

(szájhagyomány alapján)

Vas a feje, fa a lába,

Nemigen jár iskolába.

Akkor táncol, izeg-mozog,

Amikor a kézbe fogod.

Égeraracs, 2001. október 26.

*Az elvetett mag kicsírázik,
és... valamikor termést hoz*

Talány 119

(szájhagyomány alapján)

*Hosszú póznán kerek ház, recés a födele,
Belül sok kis kamrácska, bolhákkal van tele.*

Égeraracs, 2001. október 28.

Talány 120

(szájhagyomány alapján)

*Víz nélkül nem sokra mehet,
Ott próbálja türelmedet.
Nem hall, csak lát, nem is beszél,
Elvermel, ha bejön a tél.*

Égeraracs, 2001. október 28.

*„Messze vagy! – közöttünk
Határtalan a tér;
De emlékezetünk
Akárhol vagy, béér”
Pap Endre*

Talány 121

(színhagyomány alapján)

Tüdő nélkül is valaki

Messziről tud hozzánk szólni.

Hangja hív és elbúcsúztat,

Örömet és bánatot ad.

Kispest, 2001. december 2.

*„Uccu hamar jó kedvem lesz,
Én is tovább rendelem,
Hogy a házam padlásán is
Egy pár gyertya ott legyen!”
Kipfelhauser*

Talány 122

(színhagyomány alapján)

*Egy szobában ég nyolc gyertya,
Ám az ablak ki van nyitva.
Huzat olt el abból hármat,
Aki belép, hányat láthat?*

Kispest, 2001. december 5.

*Ami feltűnő, az soha
nem lehet finom is*

Talány 123

(szájhagyomány alapján)

Ahogy ismerem:

Kicsi magból terem.

Egyformán öltöztet

Királyt és köznépet.

Bármilyen vagy leszesz,

Tekintetbe nem vesz.

Kispest, 2001. december 8.

*Néha túl sok, máskor kevés,
némiképp' a gondviselés*

Talány 124

(szájhagyomány alapján)

Itat egy anya és etet

Ezer meg ezer gyermeket.

Előbb táplál, majd elnyeli;

Ki lehet, hogy ezt teheti?

Kispest, 2001. december 11.

*„Éljenek azok,
Akik igazok.
Akik nem azok,
Legyenek gazok!”
felköszöntő*

Talány 125

(szájhagyomány alapján)

*Négy testvér utazgat:
Egyik folyton szalad,
Másik emészt mindig,
A harmadik iszik,
A negyedik füttyös;
Ki lehet e négy ős?*

Kispest, 2001. december 14.

*„Tűnnek évek, jönnek évek,
Köd s homályra fény derül.
A leszállott esti csillag
Reggel újra felderül”*
Bajza

Talány 126

(színhagyomány alapján)

*Van olyan híd a világban,
Ahol a víz fölötte van.
Alatta jár a forgalom,
Megcsodálom, ha láthatom.*

Kispest, 2001. december 17.

*„Elkisérsz-e? oh, kísérsz el –
Nincs az messze, – síromig;
S fátyolozd be derüs éjjel
Aki majd ott álmodik”*

Arany

Talány 127

(színhagyomány alapján)

„Hová mentek, öcskös, tízen?”

„Tízen lennénk? kötve hiszem!

Hogyha lennénk mégannyian,

Meg még félszer mindannyian,

– Elhíheti, bátyám, nekem! –

Akkor lennénk azzal tízen.”

Kispest, 2001. december 20.

*„Nem mondom, mint szeretlek,
Hol lennék arra szót?
Nem érez, aki érez
Szavakkal mondhatót”
Vörösmarty*

Talány 128

(színhagyomány alapján)

*Nagy hasa van, szája kicsi,
Öröme, ha teletölti.
Ha inni kap, az a dolga,
Megjavítja azt számodra.*

Kispest, 2001. december 23.

*„Mit mondott az öreg Kis?
Ne csak együnk, igyunk is!”
felhívás ivásra*

Talány 129

(szájhagyomány alapján)

*Kék mennyezet itt marasztal,
Alatta van barna asztal,
S a zöld abrosz megvigasztal;
Miről szólhat ez a kis dal?*

Kispest, 2001. december 26.

„ ... – mert veszendő
Mindig a földi kincs;
A szellem az, s mit ez bír,
Minek rablója nincs”
Garay

Talány 130

(szájhagyomány alapján)

*Ha valami van, 'mi való',
Ott nem vagyok található.
Ám a koldus össz' zsebében
Benne vagyok már egészen.
Terhem kézzel nem fogható,
Mégis nehéz és nyomasztó.*

Kispest, 2001. december 29.

*„Ott a pohár, itt a bor!
Vigasztal ez mindenkor!”
baráti jótanács*

Talány 131

(szájhagyomány alapján)

*Ifjan olcsó, vénen drága,
Ellenszer még nincsen rá ma.
Benne vagy, de nem látható,
S tűnik, mint a tavalyi hó.*

Kispest, 2002. január 8.

*Számmal mindent felmérhetsz,
száddal bárkit megsérthetsz*

Talány 132

(szájhagyomány alapján)

*Két tanuló civakodik,
Mind a kettő mást-mást állít.
Vitáznak egy kérdés fölött,
Két szám közül melyik a több:
Kettőnek háromnegyede,
Vagy háromnak több a fele?*

Kispest, 2002. január 8.

*„Hogyha meg nem fizetem,
huncut legyen a nevem!”
adóslevél záradéka*

Talány 133

(szájhagyomány alapján)

Kicsike és cifrácska,

A világot bejárja.

Ha nagyobb van belőle,

Rá sem nézeshet szegényre.

Kispest, 2002. január 8.

*„Csak az a méltó arra, hogy embereknek
parancsoljon, aki tud szolgálni is”
régi igazság*

Talány 134

(szájhagyomány alapján)

*Egy szolgának pár foga van,
Többnyire áll a sarokban.
Hogyha közben megéhezik,
Szalmát, szénát, trágyát eszik.*

Kispest, 2002. január 12.

*Közel vagy hozzá vagy távol,
vagy megégsz, vagy megfázol*

Talány 135

(szájhagyomány alapján)

*Két testvér van, egyik eszik,
Amaz csak hull ebből mindig.*

Kispest, 2002. január 12.

*Tenni akarsz? Gyürkőzzél neki!
Dolgod Isten is megsegíti*

Talány 136

(szájhagyomány alapján)

Csendet zavar, de nem dal,

Hegyeket is áthidal.

Mint a puska, nagyot szól,

Haszna így van, tudod jól.

Kispest, 2002. január 12.

*„Mert kapitány, bármily előkelő,
Nem volna, hogyha nincs földművelő”
Barca Calderón Péter*

Talány 137

(szájhagyomány alapján)

*Katonáknál, a században,
Egy százados parancsnok van.
Egy főhadnagy s két hadnagy lesz
Tizenkét tiszthelyetteshez.
Kérdés az, hogy hányan vannak,
Ha alacsonyabbrangúak
Éppen tízszer vannak többen,
Mint felettes az egységben?*

Kispest, 2002. január 12.

*Ha nem büntet hatalmi szó,
Latornak lesz társ a bíró*

Talány 138

(szájhagyomány alapján)

*Ő a bíró házunk táján,
Bár egy szó sem jön ki száján.
Ítélete – és ez a jó –
Biztos, hogy nem részrehajló.*

Kispest, 2002. január 15.

*„Mondd meg, mit eszel,
s megmondom, ki vagy”
A. Brillat-Savarin*

Talány 139

(szájhagyomány alapján)

Kertbe rakott alkotás:

Szürkés kérgű nagy tojás.

Napfény húsa – az ám a jó! –

Főleg sütve fogyasztható.

Kispest, 2002. január 15.

*„Nincs igazabb a nap alatt,
Aki iparkodik, halad”
népi mondóka*

Talány 140

(szájhagyomány alapján)

*Ha én megyek, ő is halad,
Ha megállok, helyben marad.
Van belőle kicsi meg nagy,
Apró, kerek nyomokat hagy.*

Kispest, 2002. január 15.

*A mában élő gyerek nem tudja,
hogy a szülő a jövőnek szánja*

Talány 141

(szájhagyomány alapján)

Hanggal telik meg a lanka,

Ha szól erdő faharangja.

Kispest, 2002. február 15.

*A házasság biztosítja válásnál
a vagyoni megosztást*

Talány 142

(szájhagyomány alapján)

Elkészült a tíz lakás,

Jön a lakásavatás.

Hozzák is a kulcsokat,

Egy karikán tíz darab.

Hiányzik a cédula,

Válogathat a gazda.

Hány próba kell összesen,

Hogy az ünnep meglegyen?

Kispest, 2002. február 15.

*Az úszómedence felfogható
víztartálynak is*

Talány 143

(szájhagyomány alapján)

Tengervízben megleled,

Ezzel teljes ételed.

A föld alatt is lehet,

S féli nagyon a vizet.

Kispest, 2002. február 19.

*Bizonyos sebességnél az útmenti
fákból kerítés lesz*

Talány 144

(szájhagyomány alapján)

*Az útfelen száraz fák,
Levelük sincs, nemcsak ág.
Sorakozik egyik-másik
Kisvárdától Kanizsáig.*

Kispest, 2002. február 19.

*A feleség nagy hibát nem követ el,
ha tudja, hogy tartozik, s nem követel*

Talány 145

(szájhagyomány alapján)

*Ha testvérem férje,
S a férjem testvére
– Aki most másutt él –
Ugyanaz a személy;
Valóban lehet-e
Akkor az életben
Testvérem napája
Ipamnak a társa?*

Kispest, 2002. február 24.

Magyarázat

ipa — az após régi neve
napa — az anyós régi neve

*Az időskorúak gépkocsiveetőjét
ma mentősnek nevezik*

Talány 146

(szájhagyomány alapján)

Útközben csukott láda,

Oda van a múlt bezárva.

Kispest, 2002. február 24.

*Szállításnál mindenki azt hiszi,
hogy ő viszi a nagyobb terhet*

Talány 147

(szájhagyomány alapján)

Hordók vannak egy pincében,

Szállításra várnak éppen.

Huszonegyből hét van tele,

Hét üresen, s hétnek fele.

Három kocsin szállítják el

Azonos súlyterheléssel.

A számuk is egyenlő – hát,

S folyadék sem tölthető át.

Kispest, 2002. március 1.

*Az unalom fordítottan arányos
a hárem létszámával*

Talány 148

(szájhagyomány alapján)

Vörös bóbitája,

Sarkantyúja sárga.

Fenekében sarló,

Szakállá sem gyarló.

Kispest, 2002. március 1.

Az erény a hűségig fokozható

Talány 149

(szájhagyomány alapján)

Jövőknek-menőknek

Kezet nyújt, köszönget.

Kispest, 2002. március 6.

*Hol tölti a száraz nyár
a lucskos telet?*

Talány 150

(szájhagyomány alapján)

*Két folyó, ha árad,
Vászon legyen nálad;
Mert az áradásnak
Öt ember vet gátat.*

Kispest, 2002. március 6.

Kis magyarázat a versekhez

A mottók – (általános gondolatot kifejező tömör idézetek) valamilyen módon kapcsolódnak az alapgondolathoz. Az aláírás nélküliek saját alkotások.
(mítosz → hitrege, legenda → csodarege, epigramma → velőske)

Népmese – a nép ajkán született, vagy külföldről átvett elbeszélés.

Néprege – valóságos személyhez vagy tárgyhoz kapcsolódó meseszerű történet.

Hitrege – a világ keletkezéséről, természeti jelenségekről szóló olvasmány.

Csodarege – Istenhez, Jézushoz, szentekhez és csodákhoz fűződő (olvasandó) esemény.

Monda – népi emlékezeten alapuló történelmi valóságot feldolgozó hagyomány.

A mottóknál feltüntetett nevek magyaros változata:

Karl Immermann – Immermann Károly, Cesare Lombroso – Lombroso Cézár,
Lothar Kusche – Kusche Lotár, Raymond Smullyan – Smullyan Rajmund,
Francis Bacon – Bacon Ferenc, Charlotte Brontë – Brontë Sarolta,
Małgorzata Musierowicz – Musierowicz Margit, Oscar Wilde – Wilde Oszkár,
Bo Carpelan – Carpelan Bodó, Johannes Lehmann – Lehmann János,
Claudia Graf – Graf Klaudia, Enrico Castelnuovo – Castelnuovo Henrik,
Su Townsend – Townsend Zsu', Grazia Deledda – Deledda Grácia,
John Muir – Muir János, Frances Elisa Hodgson – Hodgson Franciska Eliza,
Roland Gööck – Gööck Lóránt, Francesco Petrarca – Petrarca Ferenc,
Heinrich v. Ofterdingen – Ofterdingen Henrik, Immanuel Kant – Kant Imánuel,
Walter Sperling – Sperling Valter, Guy de Maupassant – Maupassant Vitus,
Eliška Horelova – Horelova Eliza, Camille Flammarion – Flammarion Kamill,
Jerome K. Jerome – Jerome Klapka Jeromos, William Blake – Blake Vilmos,
Andre Gide – Gide Endre, Otto v. Bismarck – Bismarck Ottó,
Vlagyimir Maskov – Maskov Vladimír, Eric Linklater – Linklater Erik,
Dimitar Korudzsiev – Korudzsiev Demeter, Theodor Fontane – Fontane Tódor,
Marlene Dietrich – Dietrich Marléne, Henry van Dyke – Dyke Henrik,
Stephen Leacock – Leacock István, Friedrich v. Schiller – Schiller Frigyes,
Luigi Capuana – Capuana Lajos, William Wordsworth – Wordsworth Vilmos,
Conrad Ferdinand Meyer – Meyer Konrád Ferdinánd, Robert Frost – Frost Róbert,
Hans Christian Andersen – Andersen Jani Krisztián, Victor Hugo – Hugo Viktor,
Antonín Růžka – Růžka Antal, Henry-Frederic Amiel – Amiel Henrik Frigyes,
Oliver Wendell Holmes – Holmes Olivér Vendel, Stanisław Lem – Lem Szaniszló,
Robert Musil – Musil Róbert, Charles Robert Darwin – Darwin Károly Róbert,
Heinrich Heine – Heine Henrik, Paul Valéry – Valéry Pál, Karl May – May Károly,
Etienne Rey – Rey István, Joanna Kathrin Rowling – Rowling Johanna Katalin,
Joseph Joubert – Joubert József, François Villon – Villon Ferenc,
Jonathan Swift – Swift Jónás, Louis Bromfield – Bromfield Lajos,
Giuseppe Mezzofanti – Mezzofanti József, Franz Jahn – Jahn Ferenc,
Henri Bergson – Bergson Henrik, Josef Klepešta – Klepešta József,
John Keats – Keats János, Miguel Cervantes Saavedra – Cervantes Saavedra Mihály,
Christian Morgenstern – Morgenstern Krisztián, Otto Jespersen – Jespersen Ottó,
Pedro Calderón de la Barca – Barca Calderón Péter, Jules Renard – Renard Gyula,

Konrad Lorenz – Lorenz Konrád, Lev Nyikolajevics Tolsztoj – Tolsztoj Leó,
Dennis Shasha – Shasha Dénes, Georg Bernard Shaw – Shaw György Bernát,
Lewis Wolpert – Wolpert Lajos, Pedro Antonio de Alarcon – Alarcon Péter Antal,
Adam Wiśniewski-Snerg – Wiśniewski-Snerg Ádám, Jean Calvin – Kálvin János,
Théodore de Banville – Banville Tivadar, Alekszandr Beljajev – Beljajev Sándor,
Theodor Storm – Storm Tódor, Théophile Gautier – Gautier Teofil,
Karl Neumann – Neumann Károly, Alphonse Daudet – Daudet Alfonz,
Igor Roszohovatszkij – Roszohovatszkij Igor, Bertold Brecht – Brecht Bertalan,
Emily Brontë – Brontë Emilia, Jean François Paul de Gondi Retz – Retz Pál,
Nichols Beverley – Beverley Miklós, Antonio Bonfini – Bonfini Antal,
Tadeusz Dolega-Mostowicz – Dolega-Mostowicz Tádé, David Lodge – Lodge Dávid,
Karel Čapek – Čapek Károly, Erich Kästner – Kästner Erik,
William John Locke – Locke Vilmos, Adam Mickiewicz – Mickiewicz Ádám,
Marie-Catherine 'D Aulnoy – D' Aulnoy Mária Katalin, Jack London – London Jani,
Charles Batteux – Batteux Károly, Richard Katz – Katz Richárd,
John Steinbeck – Steinbeck János, Charles Baudelaire – Baudelaire Károly,
Bernard Fontanelle – Fontanelle Bernát, José Gutierrez – Gutierrez József,
Friedrich v. Schelling – Schelling Frigyes, Francis Jammes – Jammes Ferenc,
George Enescu – Enescu György, Alexandra David-Neel – David-Neel Alexandra,
Ludwig Wittgenstein – Wittgenstein Lajos, Rudolf Stratz – Stratz Rudolf,
Mary T. Browne – Browne Mária T., Alexander Puskin – Puskin Sándor,

Tartalomjegyzék

*A találós kérdéssel kezdődött a rejtvény, és mint népköltészeti műfaj terjedt országról országra. A **150 darab talány** közül minden 2. és 7. számolással oldható meg.*